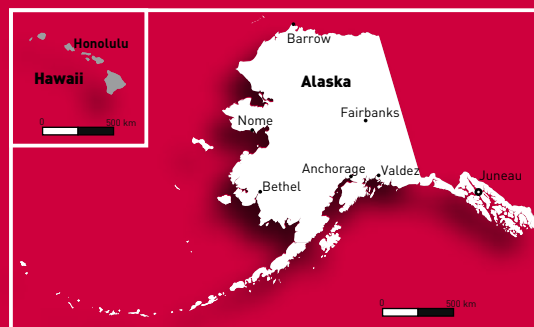

dCIDOB 107.

Estats Units, entre el poder i la seducció.

Estats Units en xifres.

Estructura administrativa 50 estats i un districte (districte de Colúmbia) on es troba la capital. Tots aquests formen un continu amb l'excepció d'Alaska i Hawaii. També administren diversos territoris i illes del Pacífic i el Carib

Entrada a l'ONU 24 d'octubre de 1945

Fronteres Total: 12.034 km; Canadà (8.893 km), Mèxic (3.141 km); litoral costaner: 19.924 km

Capital Washington, DC (districte de Colúmbia), 581.530 habitants (2006)

Filadèlfia (1.448.394); San Antonio (1.296.682); San Diego (1.256.951);
Dallas (1.232.940)

Sistema polític

República federal amb dues cambres legislatives El Senat, amb 100 membres—cada estat elegeix dos senadors per vot popular i per un període de sis anys, cada dos anys es renova una tercera part—; i la Cambra de Representants, amb 435 membres, directament elegits per vot popular per un període de dos anys

Constitució 17 de setembre de 1787

Cap d'Estat President Barak Obama, des del 20 de gener de 2009

Dones al Parlament (2007) 16% d'escons

Composició parlamentària Senat: 59 senadors demòcrates, inclosos 2 independents, 41 senadors republicans; Cambra de Representants: 257 congressistes demòcrates, 178 congressistes republicans, i un senador per definir

Població

Total (2007) 302.633.000 habitants

Població urbana (2007) 80,8%

Densitat de població (2006) 33,0 habitants per km²; districte de Colúmbia (3.657 hab/km²), Alaska (0,5 hab/km²)

Estructura d'edat (2008 est.) <15 anys: 20,1%; 15-64 anys: 67,1%; ≥65 anys: 12,7%

Taxa de creixement demogràfic (1990-2006) 1,1%

Projecció de població 311.407.000 (2010); 338.973.000 (2020)

Taxa de natalitat bruta (2008 est.) 14,2 naixements per 1.000 hab.

Taxa de mortalitat bruta (2008 est.) 8,3 morts per 1.000 hab.

Taxa de mortalitat infantil (2008 est.) 6,3 morts per 1.000 nascuts vius

Taxa de fecunditat (2008 est.) 2,1 fills per dona

Taxa de mortalitat materna (2005) 11 dones per cada 100.000 nascuts vius

Esperança de vida en néixer (2008 est.) 78,1 anys

Economia

Moneda Dòlar (\$), 1 euro = 1,28 \$ (23 de gener de 2009)

Renda Nacional Bruta (RNB) (2006) 13,19 bilions de dòlars (PPA)

Producte Interior Brut (PIB) (2006) 13,16 bilions de dòlars (PPA)

PIB per càpita (2006) 44.070 dòlars (PPA)

Creixement anual del PIB (2000-2006) 2,6%

Estructura PIB (2006) Agricultura 1%; indústria 23% (manufactures 14%); serveis 76%

Taxa d'activitat laboral (2005) 51,9%

Taxa d'atur (2006) 4,6%, 7.002.000 persones

Ingressos estimats per càpita Dones: 25.005 dòlars (PPA), homes: 40.000 dòlars (PPA)

Indústria (2004) Manufactura: Productes químics (15,6% del valor de producció manufacturera), equipaments de transport (13,6%), alimentació (11,8%), electrònica (11,4%)

Importacions (2006) 1.855.400 milions de dòlars. Vehicles i peces (11,7%); petroli (10,9%); productes químics (7,7%); ordinadors i equipament d'oficina (6,2%); maquinària elèctrica (5,9%); maquinària industrial (5,1%). Principals països de procedència: Canadà (16,4%); Xina (15,5%); Mèxic (10,7%); Japó (8,0%); Alemanya (4,8%)

Exportacions (2006) 1.037.300 milions de dòlars. Productes químics (13,3%); maquinària elèctrica (8,2%); vehicles (7,9%); ma-

tèries primeres agrícoles (7,0%); avions i peces (5,2%); maquinària de generació elèctrica (4,6%); maquinària industrial general (4,3%). Principals països de destinació: Canadà (22,2%); Mèxic (12,9%); Japó (5,8%); Xina (5,3%); Regne Unit (4,4%)

Turisme (2007) 56,0 milions de visitants; 96.700 milions de dòlars

Inversió estrangera directa (2006) 175.412 milions de dòlars entrants; 216.614 milions de dòlars sortints

Ajuda Oficial al Desenvolupament (2007) 21.753 milions de dòlars donats; 0,16% de la RNB

Deute extern (14 de novembre de 2008) 10,6 bilions de dòlars

Despesa pública en educació (2006) 5,6% del PIB

Despesa pública en salut (2005) 7,2% del PIB

Despesa pública militar (2006) 4,1% del PIB

Societat i medi ambient

Composició ètnica (2007) Blancs (80,0%), negres (12,6%), asiàtics (4,4%), amerindis i nadius d'Alaska (1,0%), nadius de Hawaii i altres illes del Pacífic (0,2%), dues o més races (1,6%); els hispans (inclosos dins els grups precedents) representen el 15,1%

Composició religiosa (2005) Cristians (83,3%) dels quals: cristians independents (23,2%), catòlics (19,6%), protestants inclosos anglicans (18,9%), sense afiliació (16,5%), ortodoxos (1,8%), altres cristians com Testimonis de Jehovà i mormons (3,3%); jueus (1,9%); musulmans (1,6%); budistes (0,9%); nous religionistes (0,5%), hinduistes (0,4%); creences tradicionals (0,4%); bahaistes (0,3%); sikh (0,1%); no religiosos (9,8%); ateus (0,5%); altres (0,3%)

Immigració Migració neta del quinquenni (2000-2005): 6.493.000; estoc (2005): 35.690.000 immigrants (12,4% de la població)

Ordinadors personals (2006) 76,2% de la població

Usuaris d'Internet (2006) 69,5% de la població

Índex de Desenvolupament Humà (2005) 0,951; posició 12 del rànquing mundial

Terres agrícoles (2005) 45,3% de les terres

Energia neta importada (2005) 30% de l'energia usada

Subministrament d'energia primària (2005) Petroli (40,7%), carbó (23,7%), gas natural (21,8%), nuclear (9,0%), energies renovables (4,7%)

Emissions de CO₂ (2004) 20,6 tm per habitant; 20,9% mundial

Aigua (2005) Disponibilitat: 9.443 m³ per habitant; consum: 17,1% dels recursos interns

Pobresa (2004) 17% de la població amb ingressos inferiors al 50% de la mitjana nacional (PPA)

Una Unió, diversos estats

Com passa gairebé sempre amb el que es desconeix, les imatges que hom es fa d'allò que li és estrany o llunyà, són simplificacions de la realitat, sovint àmpliament abastides per la reiteració de tòpics i prejudicis. La visió que des d'Espanya i Catalunya, es té dels Estats Units no s'escapa d'aquesta reflexió i fins i tot s'accentua amb l'aïllament històric viscut al nostre país i per un cert sentiment anti-americà posterior, alimentat al llarg dels anys i possiblement iniciat amb les derrotes militars i les pèrdues territorials de final del segle XIX. De manera poc exhaustiva, la munió d'inputs que les darreres generacions han rebut dels Estats Units van des del *Bienvenido, Mr. Marshall* de Berlanga, al rebuig de la figura del president George W. Bush, en especial a partir de la seva política de *hard power* posterior als atacs de l'11-S. Entremig, tot un cúmul dispers on se succeeixen imatges d'hamburgueses, *cowboys*, planures, gratacels, suburbis, el *glamour* de Hollywood, etc. La llista és inabastable. Però, finalment, acabem amb una imatge *tipus* al nostre imaginari que, erròniament, ens pot fer suposar una uniformitat arreu del país. Uniformitat inexistent.

La pròpia història dels Estats Units, el seu naixement i la posterior transformació durant més de 200 anys, han donat lloc a la realitat actual d'un país que ens mostra la seva heterogeneïtat, existent ja en la seva infantesa, però madurada i modelada pels diferents ritmes, tensions i processos creatius arreu del seu territori. De ben segur, això no és molt diferent del que podem observar en altres països, a casa nostra mateix, sense anar més lluny, però l'extraordinària dimensió del país dels 50 estats –2,3 cops superior a la de l'actual Unió Europea–, i la seva població de 300 milions d'habitants –50 dels quals incorporats amb la immigració dels darrers 30 anys– d'orígens, llengües, cultures i religions múltiples marquen particularitats importants.

Unió de contrastos

Si bé els primers colons van arribar pel nord-est de l'actual país, aviat es van estendre cap al sud, inicialment amb la barrera de la serralada dels Apalatxes a l'oest i posteriorment amb el fre dels francesos al llarg del Mississipí. A mitjan segle XIX, però, l'ocupació per part dels colons de nous territoris fins al Pacífic era un fet.

Densitat de població. De forma prou evident a l'actualitat, les regions costaneres, sempre de clima més benigne, són també les més poblades, juntament amb regions interiors del sud-est i del nord-est. Amb excepcions importants com a Texas o Colorado, existeix un gran buit poblacional als estats centrals, i particularment als del nord del país, com Wyoming (amb 515.000 habitants), les dues Dakotes (1,4 milions entre les dues), o Montana (945.000), a banda d'Alaska (670.000). En aquests estats la densitat de població no arriba en cap cas a més de 4 habitants per km². En contrast, Califòrnia, amb 36,5 milions d'habitants, és l'estat més poblat, seguit de Texas (23,5), Nova York (19,3) i Florida (18,1). La població viu molt més agrupada al nord-est del país on nou estats (Nova Jersey,

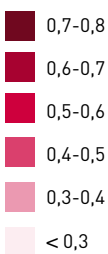
Rhode Island, Massachusetts, Connecticut, Maryland, Delaware, Nova York, Ohio i Pennsilvània), a més de Florida, presenten les densitats més altes.

Món rural, món urbà. Una de les idees més esteses en el nostre imaginari col·lectiu és la divisió entre el món rural i el món urbà als Estats Units, que marca, suposadament, l'apropiació de diferents escales de valor i d'identificació amb el país, un fet que, sovint, es reflecteix en les curses electorals. Segons el cens de 2000, el 79% de la població vivia en zones urbanes, mentre que el 21% ho feia en àrees rurals. Paradoxalment, els estats amb més proporció de població rural no són els de les grans planures de l'oest, sinó els estats del nord-est, Vermont (62%) i Maine (60%), seguits de Virgínia Occidental (54%) i Mississipí (51%). A l'altra banda de l'espectre, hi trobem Califòrnia, Nova Jersey, Hawaii, Nevada i Massachusetts, amb una població urbana que supera el 90%. Als Estats Units hi ha 67 àrees metropolitanes amb més de 750.000 habitants cadascuna, un 54% de la població del país. D'aquestes, 50 tenen més d'un milió d'habitants. La llista de grans àrees metropolitanes l'encapçala Nova York-Nord de Nova Jersey-Long Island (18,8 milions d'habitants), seguida de Los Angeles-Long Beach-Santa Ana, a Califòrnia (13,0), Chicago-Naperville-Joliet, entre Illinois, Indiana i Wisconsin (9,5) i Dallas-Fort Worth-Arlington, a Texas (6,0).

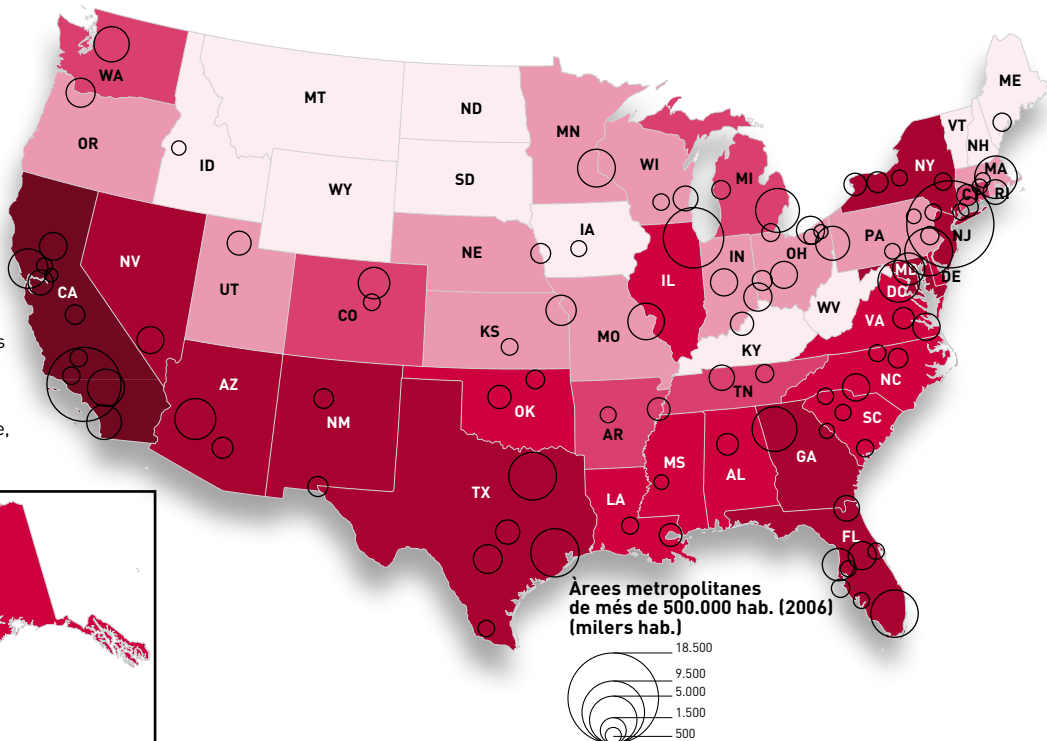
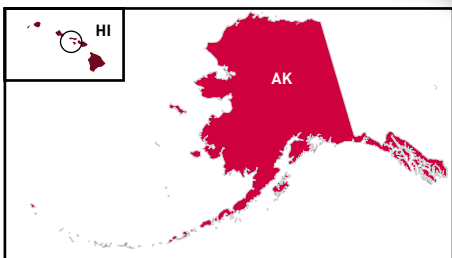
Ingressos per càpita. A banda d'una distribució de la població poc uniforme, els nivells d'ingressos per càpita dels estatunidencs tampoc no són gaire homogenis. Segons dades preliminars de 2006, 31 estats –que representen el 54% de la població– tenen un PIB per càpita inferior a la mitjana estatunidenca, que era de 36.276 dòlars per càpita. A la cua hi trobem els estats de Mississipí, Virgínia Occidental, Arkansas, Utah, Kentucky, Carolina del Sud, Nou Mèxic i Idaho; cap d'aquests assoleix els 30.000 dòlars de mitjana. A la banda de dalt, Connecticut, Nova Jersey, Massachusetts, Maryland, Nova York i Wyoming superen els 40.000 dòlars (55.755 en el cas del districte de Colúmbia).

Pobresa. Paral·lelament als nivells d'ingressos, però sense ser determinant, un dels elements que marca una frontera important entre el sud i el nord del país, en gran part coincidint amb la que es definia a la Guerra Civil entre unionistes i confederats (1861-1865), la dibuixa la línia de pobresa. El 2005, més de 38,2 milions de persones –que representen uns 7,6 milions de famílies i un 12,7% dels estatunidencs– vivien per sota del nivell de pobresa del país. Però la seva distribució varia molt entre els estats: la meitat se situa per sobre d'aquesta mitjana, l'altra meitat queda per sota. Els que concentren una pobresa superior al 15% de la seva població es localitza a la franja centre-sud i sud-est del país, des de Carolina del Nord (15,1%) fins a Mississipí (21,3%), passant per Tennessee, Carolina del Sud, Oklahoma, Kentucky, Alabama, Arkansas, Texas, Virgínia Occidental i Louisiana. Destaca també el 19% de població pobra al districte de Colúmbia. A l'altre extrem hi trobem vuit estats –la majoria dels quals situats al nord-est del país– amb un percentatge de pobresa inferior al 10%, des de Virgínia (10%) fins a New Hampshire (7,5%), passant per Hawaii, Wyoming, Minnesota, Nova Jersey, Connecticut i Maryland.

Índex de diversitat (2006)

L'índex de diversitat indica el percentatge de còps que, agafades dues persones a l'atzar, siguin de raça o ètnia diferent. Els percentatges estan expressats en ràtios de manera que, per exemple, un índex de 0,60 és igual al 60%.

Elaboració Fundació CIDOB, basat en *Mapping Census 2000: The Geography of U.S. Diversity*. U.S. Census Bureau. Font: *Statistical Abstract of the United States, 2008*. U.S. Census Bureau.

La diversitat racial no explica la pobresa

Un dels elements significatius d'aquesta distribució desigual de la pobresa és la diferent afectació segons les races i l'origen de la població. Les estadístiques, que exclouen les persones que pertanyen a dues races alhora, mostren que el 24,9% dels negres són pobres, seguit dels asiàtics (11,1%) i blancs (10,6%). Pel que fa als *latinos*, i amb independència de la seva adscripció racial, el percentatge de pobres és del 21,8%. Malgrat que es pugui intuir una correlació aparent entre el percentatge de pobres i la diversitat racial –intuïció que es podria desprendre de l'observació de les dades d'alguns estats del sud com Nou Mèxic o Texas, on coincideix la major pobresa i diversitat; o de New Hampshire, Minnesota o Wyoming, amb una baixa diversitat i un baix percentatge de pobres–, no sembla evident que es pugui generalitzar, vist que alguns dels estats amb major diversitat racial presenten, justament, els nivells de pobresa més baixos (com Hawaii, Maryland o Nova Jersey). D'altra banda, hi ha estats amb baixa diversitat que tenen una pobresa elevada (Kentucky o Virgínia Occidental). No sembla, doncs, que el fet de ser un estat més o menys divers, quant a població, tingui una incidència directa sobre el percentatge de pobres.

Però com ja hem comentat, la pobresa afecta durament la població afroamericana, de manera que els estats amb una major proporció de persones d'aquest grup sí que presenten una major proporció de pobres, correlació encara més forta si es compara amb el percentatge de persones en atur. Mississipí, Louisiana i Carolina del Sud presentaven el 2005 el percentatge més elevat d'atur de tot el país, i també –en el cas dels dos primers– el de persones per sota del nivell de pobresa. Paral·lelament, són el primer, segon i cinquè

estat, amb més proporció de població negra, amb uns percentatges del 37,1%, 31,7% i 29,0%, respectivament. Pel que fa al cas especial del districte de Colúmbia, on els afroamericans superen el 56% del total de població, si s'analiza conjuntament amb els 50 estats com si fos un estat més, ocuparia la sisena posició pel que fa a percentatge d'atur, i la tercera posició pel que fa a proporció de pobres. La casuística ens apunta, però, que estats com Maryland i Virgínia, on la població afroamericana suposa entre un 20% i un 30% de la població, presenten uns dels percentatges de pobresa més baixos del país.

En definitiva, les raons que ens permeten explicar l'heterogeneïtat socioeconòmica del país són múltiples i gens senzilles de plasmar. Els factors històrics, geoclimàtics i polítics tenen una gran importància. Però per sobre s'adhereixen fenòmens migratoris, desenvolupaments locals, i nombrosos elements que no permeten anar més enllà de fer una descripció més o menys epidèrmica. La realitat, superades les xifres, és plural i dinàmica. Les aproximacions, parcials.

Redacció Fundació CIDOB

Fonts

2008 Statistical Abstract of the United States / Enciclopèdia Britànica / Handbook of Statistics 2008, UNCTAD / Informe Sobre Desenvolupament Humà 2007/08, PNUD / Inter-Parliamentary Union (IPU) / OECD. Stat / U.S. Census Bureau / U.S. Department of the Treasury / World Development Indicators 2008, Banc Mundial / World Factbook, CIA / World Resources Institute (WRI)